Súkromná základná škola, Krásnohorská 14, Bratislava

PROFESIJNÝ ŠTANDARD

(nevyhnutné profesijné kompetencie pre štandardný výkon profesie pedagogického zamestnanca – kľúčové kompetencie a z nich odvodené špecifické spôsobilosti podľa Pokynu ministra č. 39/2017)

Samostatný učiteľ druhého stupňa základnej školy

Meno a priezvisko:

Platnosť od:

Učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie (učiteľ druhého stupňa základnej školy)

Požadovaný stupeň vzdelania: vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa

Kompetenčný profil

Oblasti	Kompetencie
1. Žiak	1.1 Identifikovať vývinové a individuálne charakteristiky žiaka 1.2 Identifikovať psychologické a sociálne faktory učenia sa žiaka 1.3 Identifikovať sociokultúrny kontext vývinu žiaka
2. Výchovno-vzdelávací proces	2.1 Ovládať obsah a didaktiku vyučovacích predmetov 2.2 Plánovať a projektovať vyučovanie 2.3 Realizovať vyučovanie 2.4 Hodnotiť priebeh a výsledky vyučovania a učenia sa žiaka
3. Profesijný rozvoj	3.1 Plánovať a realizovať svoj profesijný rast a sebarozvoj 3.2 Stotožniť sa s profesijnou rolou a školou

A. Samostatný učiteľ druhého stupňa základnej školy

Oblasť 1. Žiak

Kompetencia: 1.1 Identifikovať vývinové a individuálne charakteristiky žiaka	
Požadované vedomosti	• poznať zákonitosti psychického vývinu a osobitosti žiaka príslušného vekového obdobia • poznať metódy a nástroje identifikácie vývinových a individuálnych charakteristík žiaka
Požadované spôsobilosti	• identifikovať individuálne charakteristiky žiaka
Preukázanie kompetencií	• používa vhodné, overené (odporúčané) metódy (pozorovanie, rozhovor a pod.) na posúdenie kognitívnych, sociálnych, morálnych a charakterových vlastností žiaka • interpretuje výsledky pedagogickej diagnostiky a vyvodí závery na optimalizáciu vyučovacích stratégií
Kompetencia: 1.2 Identifikovať psychologické a sociálne faktory učenia sa žiaka	
Požadované vedomosti	• poznať štýly učenia sa žiakov • poznať metódy a nástroje identifikácie faktorov učenia sa žiaka
Požadované spôsobilosti	• identifikovať učebný štýl a individuálne výchovno-vzdelávacie potreby žiakov (intaktní žiaci, žiaci so špeciálnymi potrebami) • identifikovať individuálne charakteristiky žiaka

Preukázanie kompetencií	• používa vhodné, overené (odporúčané) metódy a nástroje na posúdenie: • poznávacích schopností žiaka (učebné stratégie, štýl učenia sa a pod.), • motivácie k učeniu (vrátane príčin nedostatočnej motivácie, nezáujmu a pod.), • individuálnych vzdelávacích potrieb žiakov v sociálnej skupine (napr. v triede, krúžku, učebnej skupine) • interpretuje výsledky pedagogickej diagnostiky a vyvodí závery na optimalizáciu vyučovacích stratégií
Kompetencia: 1.3 Identifikovať sociokultúrny kontext vývinu žiaka	
Požadované vedomosti	• poznať odlišnosti kultúr v multikultúrnom prostredí a ich vplyv na osobnosť žiaka • poznať metódy a nástroje zisťovania individuálnych charakteristík žiaka vychádzajúcich z jeho sociokultúrneho prostredia (sociálne znevýhodneného prostredia)
Požadované spôsobilosti	• identifikovať charakteristiky žiaka vyplývajúce z jeho sociokultúrneho prostredia
Preukázanie kompetencií	• používa vhodné, overené (odporúčané) metódy a nástroje (rozhovor, dotazník pre zákonného zástupcu, analýza osobného spisu žiaka a pod.) na posúdenie vplyvov sociokultúrneho prostredia na vývin žiaka • interpretuje výsledky pedagogickej diagnostiky a vyvodí závery pre optimalizáciu vyučovacích stratégií

Oblasť 2. Výchovno-vzdelávacia činnosť

Kompetencia: 2.1 Ovládať obsah a didaktiku vyučovacích predmetov	
Požadované vedomosti	• mať vedomosti a zručnosti zo svojho odboru vrátane interdisciplinárnych väzieb a reflexie rozvoja príslušných vedných odborov • poznať metodológiu pedagogického výskumu • orientovať sa v pedagogickej dokumentácii, ďalšej dokumentácii, ostatných koncepčných a strategických dokumentoch a materiáloch školy • poznať obsah školského vzdelávacieho programu
Požadované spôsobilosti	• spolupracovať na aktualizácii školského vzdelávacieho programu v príslušnej vzdelávacej oblasti • vybrať obsah v súlade s požadovanými a očakávanými edukačnými cieľmi a obohacovať ho o školské a regionálne špecifiká • spôsobilosť psychodidaktickej analýzy obsahu • identifikovať a preskúmať spojenia vo vnútri a medzi predmetmi alebo oblasťami učebných osnov • realizovať akčný výskum
Preukázanie kompetencií	• spolupracuje pri tvorbe učebných osnov predmetov, ktoré vyučuje, t. j. transformuje ciele, výkonový a obsahový štandard a učebný obsah predmetov zo štátneho vzdelávacieho programu do školského vzdelávacieho programu • didakticky spracováva poznatky príslušných vedeckých, umeleckých, športových odborov a začleňuje ich do učebných osnov vyučovacích predmetov v školskom vzdelávacom programe
Kompetencia: 2.2 Plánovať a projektovať vyučovanie	
Požadované vedomosti	• poznať teoretické východiská plánovania a projektovania výchovno-vzdelávacej činnosti

Požadované spôsobilosti	• plánovať a projektovať výchovno-vzdelávaciu činnosť v súlade so školským vzdelávacím programom a individuálnymi potrebami žiakov • vymedziť ciele učenia sa žiakov orientované na rozvoj ich kompetencií a formulovať ich v podobe učebných požiadaviek • uskutočniť didaktickú analýzu učiva – rozložiť obsah učiva na základné prvky (fakty, pojmy, vzťahy, postupy) • vybrať základné a rozvíjajúce učivo v kontexte s edukačnými cieľmi a individuálnymi potrebami žiakov • navrhnúť učebné činnosti, úlohy pre žiakov a kritériá úspešnosti žiakov v riešení úloh v súlade s cieľmi a obsahom učiva • vytvoriť individuálny výchovno-vzdelávací plán pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami • využívať a vytvárať materiálne a technické zázemie výchovno-vzdelávacej činnosti • akceptovať aktivitu a tvorivosť žiakov pri plánovaní výchovno-vzdelávacej činnosti
Preukázanie kompetencií	• vytvára tematické výchovno-vzdelávacie plány v súlade s učebnými osnovami predmetu, výsledkami pedagogickej diagnostiky a predchádzajúcej výučby • vytvára projekty vyučovacích jednotiek v súlade s tematickým výchovno-vzdelávacím plánom • spolupracuje s odborníkmi pri tvorbe individuálnych výchovno-vzdelávacích plánov pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami • zapája žiakov do plánovania a prípravy výchovno-vzdelávacích aktivít (exkurzie, školské výlety a pod.)
Kompetencia: 2.3 Realizovať vyučovanie	

Požadované vedomosti	• poznať vyučovacie metódy a formy podporujúce aktívne učenie sa žiaka • poznať stratégie, metódy a formy rozvíjania gramotnosti žiaka (čitateľská, finančná, informačná a pod.) • poznať metódy a stratégie personálneho a sociálneho rozvoja žiaka • poznať riziká sociálno-patologických javov a možnosti primárnej prevencie a nápravy
Požadované spôsobilosti	• vybrať a využívať vyučovanie metódy a formy vzhľadom na výchovno-vzdelávacie ciele a individuálne výchovno-vzdelávacie potreby žiakov • riadiť učenie sa skupín a celých tried • navrhnúť účinnú stratégiu pre vyučovanie žiaka so vzdelávacími, výchovnými problémami, príp. talentovaného žiaka • efektívne komunikovať so žiakmi, ovplyvňovať pozitívnu klímu v triede a prostredie podnecujúce rozvoj osobnosti žiaka • flexibilne zmeniť naplánovanú činnosť vzhľadom sa aktuálnu situáciu v triede • rozpoznať sociálno-patologické prejavy správania sa žiakov • využívať aktivitu a tvorivosť žiakov pri realizácii vyučovacej hodiny
Preukázanie kompetencií	• rešpektuje dôstojnosť všetkých žiakov, uplatňuje jasné a zrozumiteľné pravidlá podporujúce dobré vzťahy a vzájomnú spoluprácu medzi žiakmi, žiakmi a učiteľom, učiteľom a zákonnými zástupcami žiakov • organizuje a zabezpečuje vyučovací proces s dôrazom na plnenie učebných úloh a pomáha žiakom plniť ciele výučby • podporuje, koordinuje a riadi aktívnu činnosť žiakov • používa diferencované úlohy a uplatňuje metódy a formy podporujúce učenie sa žiakov v triede vrátane žiakov zo špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, v súlade s cieľmi, učivom a výsledkami pedagogickej diagnostiky

	• cielene zaraďuje aktivity primárnej prevencie sociálno-patologických javov do vyučovania • zapája žiakov do riadenia výchovno-vzdelávacích aktivít (časti vyučovacej hodiny, dramatizácia a pod.) • reaguje na zmenené situácie v triede modifikáciou plánovaných činností • používa vhodné didaktické prostriedky a didaktickú techniku v súlade s cieľmi vyučovania
Kompetencia: 2.4 Hodnotiť priebeh a výsledky vyučovania a učenia sa žiaka	
Požadované vedomosti	• poznať teoretické východiská, spôsoby hodnotenia žiaka a ich psychodidaktické aspekty • poznať metodické pokyny týkajúce sa hodnotenia a klasifikácie žiakov
Požadované spôsobilosti	• stanoviť kritériá hodnotenia priebehu a výsledkov učenia sa žiaka • rozvíjať sebahodnotenie žiakov • hodnotiť žiakov vzhľadom na ich vývinové a individuálne charakteristiky • hodnotiť a klasifikovať žiaka bez predsudkov a stereotypov
Preukázanie kompetencií	• hodnotí splnenie cieľov podľa stanovených kritérií úspešnosti žiakov vzhľadom na ich vývinové a individuálne odlišnosti a možnosti • používa rôzne druhy, formy a spoľahlivé nástroje hodnotenia na základe znalosti psychodidaktických aspektov hodnotenia • rozvíja sebareflexiu, sebahodnotenie a vzájomné hodnotenie žiakov (kooperatívne metódy) v súlade s cieľmi, obsahom a úlohami • podporuje samostatnosť a zodpovednosť žiakov za výsledky ich činnosti

	• poskytuje žiakom priebežnú spätnú väzbu na zlepšenie ich výkonu a správania a vyhodnocuje jej účinnosť • pomáha žiakom pri výbere pozitívnych vzorov • oceňuje personálne a sociálne zručnosti žiaka • na základe priebežného hodnotenia a testovania poskytuje žiakom spoľahlivé celkové hodnotenie úrovne ich vedomostí, zručností a správania • využíva výsledky hodnotenia žiakov a hodnotenia vyučovania na ďalšie plánovanie výchovno-vzdelávacej činnosti

Oblasť 3. Profesijný rozvoj

Kompetencia: 3.1 Plánovať a realizovať svoj profesijný rast a sebarozvoj	
Požadované vedomosti	• poznať svoje osobné dispozície, hodnoty, silné a slabé stránky a dokázať ich využiť v pedagogickej práci • poznať trendy vývoja spoločnosti a trendy v oblasti výchovy a vzdelávania • poznať systém kariérového rozvoja pedagogických zamestnancov a možnosti kariérového rastu
Požadované spôsobilosti	• stanoviť si ciele svojho profesijného rozvoja a realizovať ich
Preukázanie kompetencií	• diagnostikuje a priebežne vyhodnocuje úroveň svojich profesijných, osobnostných a etických kompetencií • využíva diagnostiku, hodnotenie a spätnú väzbu od iných pre svoj ďalší profesijný rast a sebarozvoj • vypracuje a realizuje plán profesijného rozvoja

	• využíva možnosti kontinuálneho vzdelávania • reflektuje a hodnotí vlastnú pedagogickú činnosť
Kompetencia: 3.2 Stotožniť sa s profesijnou rolou a školou	
Požadované vedomosti	• poznať poslanie a ciele pedagogickej profesie a školy • poznať a rešpektovať východiská, princípy a prax profesijnej etiky
Požadované spôsobilosti	• stotožniť sa s poslaním, víziou a deklarovanými hodnotami školy • vystupovať ako reprezentant profesie a školy • stotožniť s rolou facilitátora, účinne komunikovať so sociálnymi partnermi školy
Preukázanie kompetencií	• v profesijnej činnosti vystupuje ako podporovateľ učenia sa žiakov, vzor hodnôt a kultivovaného, etického správania • vystupuje ako reprezentant profesie a školy vo vzťahu k zákonným zástupcom a ďalším partnerom školy • dodržiava a rozvíja hodnotový systém školy a školského zariadenia